

Svet
Evropske unije

Bruselj, 9. november 2023
(OR. en)

15252/23

LIMITE

AGRI 697
AGRISTR 61
COH 82
SOC 754
EMPL 539
ENV 1273

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Posebni odbor za kmetijstvo/Svet

Zadeva: Sklepi o dolgoročni viziji za podeželska območja EU
– *odobritev*

Potem ko so delegacije v okviru „tihega posvetovanja“ z rokom 9. novembra 2023 potrdile, da ne bodo nasprotovale priloženemu besedilu sklepov Sveta o navedeni zadevi, naj POK/Svet brez sprememb odobrita te sklepe na sejah 14. oziroma 20. novembra 2023.

Države članice naj med javno razpravo na seji Sveta 20. novembra 2023 dodatno pojasnijo svoje prednostne naloge in izpostavijo svoje pomisleke v zvezi s prihodnjim razvojem podeželskih območij EU.

Svet Evropske unije je –

SKLICUJOČ SE na člena 39 in 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ter na to, da so prizadevanja za dinamična, večfunkcionalna in uspešna podeželska območja pomemben element krovnih strategij EU ter skupen cilj vrste politik in instrumentov politike EU;

OPOZARJAJOČ NA

- Sporočilo Komisije (dok. COM(2021)0345) z dne 20. junija 2021 z naslovom „Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040“;
- Resolucijo Evropskega parlamenta z dne 13. decembra 2022 (dok. 2021/2254(INI)) ter mnenji Evropskega odbora regij (dok. 2022/C 270/04) in Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (dok. 2022/C 290/22) o dolgoročni viziji za podeželska območja EU;
- poročilo s konference o paktu za podeželje, ki je potekala junija 2022 v Bruslju, in začetek delovanja usklajevalne skupine za pakt za podeželje;
- izkušnje, pridobljene na konferenci o paktu za podeželje 3. in 4. maja 2023 v Uppsali na Švedskem, ter
- rezultate in priporočila foruma na visoki ravni o politiki podeželja na temo oblikovanja prihodnosti podeželskih območij, ki sta ga organizirala špansko predsedstvo in Evropska komisija od 27. do 29. septembra 2023 v Sigüenzi v Španiji;

IZPOSTAVLJAJOČ:

- dejstvo, da podeželska območja bistveno prispevajo k splošni blaginji in gospodarski moči EU ter zelenemu in digitalnemu prehodu, saj imajo osrednjo vlogo pri vprašanjih, kot so proizvodnja hrane, ohranjanje okolja, podnebni ukrepi in spodbujanje naše kulturne dediščine, da ima kmetijstvo pri tem ključno vlogo in je bistvenega pomena za ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo podeželskih območij ter da se številna podeželska območja v EU soočajo z edinstvenimi izzivi, vključno z upadanjem in staranjem prebivalstva, vrzeljo med spoloma, revščino, omejeno povezljivostjo, premalo razvito infrastrukturo, pomanjkanjem raznolikih zaposlitvenih možnosti ter vrzeli v razpoložljivosti storitev in dostopu do njih –

sprejel naslednje sklepe:

I. VIZIJA ZA PODEŽELSKA OBMOČJA ZA OBDOBJE DO LETA 2040

Svet

1. POZDRAVLJA sporočilo Evropske komisije o dolgoročni viziji za podeželska območja EU, znano tudi pod imenom „vizija za podeželska območja”, celostni pristop in strukturo s štirimi dopolnilnimi področji ukrepanja za močnejša, povezana, odporna in uspešna podeželska območja do leta 2040, povezani akcijski načrt EU za podeželje ter začetek in razvoj pakta za podeželje;
2. v tem pogledu POZIVA Komisijo, države članice in regionalne organe, naj začnejo reševati raznolike in večplastne izzive teritorialnega razvoja ter kompleksnosti podeželskih območij in socialno-ekonomskih vrzeli med podeželskimi in drugimi območji, obenem pa poziva oblikovalce politik na vseh ravneh upravljanja, naj namenijo posebno pozornost podeželskim območjem, da bi izboljšali življenjske razmere ter spodbujali gradnjo stanovanj in dostop do osnovnih storitev prebivalcem in prebivalkam na podeželskih območjih;
3. IZPOSTAVLJA zlasti raznolikost in posebne potrebe vseh podeželskih območij, zlasti najbolj oddaljenih regij, obalnih skupnosti in redko poseljenih območij, pa tudi območij, ki so oddaljena ali hudo in stalno prizadeta zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so gore, otoki in najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva;

4. **POUDARJA**, da se v uravnoteženem in celostnem teritorialnem razvoju, ki temelji na lokalnih pristopih, odraža nedavno sprejeta nova Teritorialna agenda EU 2030 ter da je treba kar najboljše izkoristiti potencial podeželskih območij za spodbujanje njihove gospodarske diverzifikacije z novimi industrijskimi, digitalnimi in storitvenimi sektorji, da bi ustvarili kakovostna delovna mesta ter ustrežnejše, bolj raznolike in prožnejše zaposlitvene možnosti, upoštevajoč tudi posebne potrebe malih in srednjih podjetij;
5. **PRIZNAVA** pomembno vlogo zadrug, saj prispevajo k okoljski, gospodarski in socialni trajnostnosti podeželskih območij, nudijo priložnosti za delo ter ohranjajo podeželska območja živa in poseljena;
6. v tem pogledu **POUDARJA** pomen vlaganja v vrsto sektorjev, vključno s kmetijstvom, in izvajanja strukturnih sprememb na terenu, da bi ohranili poseljenost in vzdržnost podeželskih območij, spodbujali pametni razvoj ter kar najboljše izkoristili zeleni in digitalni prehod, med drugim z reševanjem vprašanja prevladujoče depopulacije podeželskih območij, demografskega upada in staranja prebivalstva ter zagotavljanjem usposabljanja in drugih podpornih ukrepov za preusposabljanje in izpopolnjevanje ljudi, zlasti kar zadeva digitalne spretnosti in razvoj podeželja;
7. v zvezi s tem pozdravlja sporočilo Komisije o izkoriščanju potenciala talentov v evropskih regijah ter **SPODBUJA** evropske, nacionalne, regionalne in lokalne oblasti, naj začnejo reševati slabo razpoložljivost javnih storitev, mobilnosti in infrastrukture ter izkoristijo vse razpoložljive priložnosti na podeželskih območjih, na primer z razvojem strategij celostnega lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, pa tudi z izboljšanjem dostopa do finančne in tehnične podpore ter krepitve zmogljivosti na lokalni ravni;
8. vnovič **IZPOSTAVLJA** pomembno vlogo lokalnih akcijskih skupin v okviru pobude **LEADER** in pristopa od spodaj navzgor pri izvajanju njihovih strategij lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost;
9. **POUDARJA**, da je močna vključenost državljanov in državljanek ter organizacij s podeželskih območij sicer poglobitnega pomena za razvoj lokalnih strategij, vendar je aktivno sodelovanje javnosti na vseh ravneh upravljanja prav tako bistveno za razvoj ukrepov za krepitev zmogljivosti ter prilagojenih, lokalnih in celostnih političnih rešitev, vključno s številnejšimi viri financiranja in javnih naložb;

10. IZPOSTAVLJA, da je pri pravičnem prehodu na podnebno nevtrarno, trajnostno in uspešno EU potrebnega več sodelovanja med podeželskimi in mestnimi območji, temelječega na pravičnih in vzajemno koristnih odnosih med podeželjem in mesti ter celostnih razvojnih in naložbenih strategijah; PRIZNAVA vlogo malih in srednje velikih mest – kot „sidrišč“ in „zbirališč“ – pri doseganju bolj uravnoteženega teritorialnega razvoja in pri pomoči okoliškim podeželskim območjem;
11. POUDARJA, da je treba na podeželskih območjih zagotoviti pravičen in vključujoč prehod in hkrati spodbujati gospodarsko vitalnost podeželja ter teritorialno in socialno kohezijo, pri čemer ne bo nobena oseba in nobeno območje zapostavljeno;

II. AKCIJSKI NAČRT EU ZA PODEŽELJE IN PAKT ZA PODEŽELJE

12. POZDRAVLJA uvedbo akcijskega načrta EU za podeželje, s katerim naj bi do leta 2040 dosegli cilje dolgoročne vizije za podeželska območja EU;
13. POZIVA Komisijo, naj še naprej sistematično spremlja izvajanje akcijskega načrta EU za podeželje, pri tem pa zagotavlja njegovo redno posodabljanje ter stalno in učinkovito mobilizacijo vseh ustreznih politik EU;
14. PODPIRA izvajanje koncepta preverjanja učinkov ukrepov na podeželje s strani Komisije z ocenjevanjem pričakovanega učinka glavnih pobud EU na podeželska območja, hkrati pa SPODBUJA podobne pristope na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da bi zagotovili koherentnost, doslednost in dopolnjevanje med politikami in instrumenti, ki zajemajo vprašanja, ki so pomembna za podeželska območja;
15. POUDARJA, da je treba izboljšati koherentnost in sinergije med politikami in instrumenti EU, vključno s SKP in kohezijsko politiko, ter zgraditi mostove med javnimi organi, da bi se lotili reševanja vprašanj ekonomske, socialne in teritorialne kohezije na podeželskih območjih, depopulacije in bega možganov; načelo koherentnosti bi se moralo nanašati tudi na elemente, povezane z upravljanjem in izvajanjem pri uresničevanju skupnih ciljev z različnimi podpornimi instrumenti;

16. **POUDARJA**, da je treba razširiti opazovalno skupino EU za podeželje ter izboljšati zbiranje podatkov in kakovost statističnih podatkov o podeželju, med drugim s podatki, zbranimi na občinski ravni, in podatki, razčlenjenimi glede spol in druge vrste funkcionalnih področij, da bi prispevali k oblikovanju in razvoju z dokazi podprtih in relevantnih podeželskih politik in ukrepov ter izboljšali učinkovito izvajanje ocen teritorialnega učinka brez znatnega povečanja upravnega bremena in stroškov;
17. **POZDRAVLJA** platformo za oživitev podeželja in z zanimanjem pričakuje, da bo Komisija dokončala nabor orodij za možnosti financiranja EU za podeželska območja;
18. **POUDARJA** poseben pomen generacijske pomladitve na podeželskih območjih in v agroživliskem sektorju ter **POZIVA** države članice, naj dejavno podpirajo mlade podeželske državljanke in državljanke, med drugim z olajšanjem njihovega dostopa do financiranja in zemljišč, zagotavljanjem raznolikih in prilagodljivih možnosti za zaposlovanje, usposabljanje in izobraževanje ter njihovim vključevanjem v oblikovanje politik in lokalne postopke odločanja;
19. **POUDARJA**, da je treba okrepiti javne naložbe ter zagotoviti sredstva EU in nacionalna sredstva, ki prispevajo k poveztljivosti na podeželskih območjih in k digitalnemu prehodu in so potrebni za dostop do novih priložnosti, ki potrebujejo stabilno, zelo visokozmogljivo omrežje in dostopno širokopasovno pokritost;
20. **POZDRAVLJA** vodilni akcijski načrt EU za podeželje z naslovom „Digitalne prihodnosti podeželja“ in opozarja, da je treba spodbujati digitalne inovacije, podatkovno infrastrukturo in pridobivanje digitalnih spretnosti, da bi izboljšali kompetence, potrebne za digitalno preobrazbo podeželskih območij;
21. **PRIZNAVA**, da so ženske pomembna gonilna sila pri zagotavljanju blaginje in socialne vključenosti na podeželskih območjih, vendar se soočajo z dodatnimi izzivi in potrebujejo podpirne ukrepe za boljše vključevanje na trg dela, izkoriščanje obstoječih in ustvarjanje novih priložnosti za zaposlovanje in inovacije ter sodelovanje pri odločanju; v zvezi s tem **POZDRAVLJA** vključevanje enakosti spolov kot elementa enega od specifičnih ciljev nove SKP, ki spodbuja enakopravno udeležbo žensk v kmetijstvu in socialno-ekonomski razvoj podeželskih območij;

22. **POUDARJA** bistveno vlogo kmetijskega, živilskega, gozdarskega, ribiškega in akvakulturnega sektorja ter drugih biogospodarskih sektorjev v podeželskem gospodarstvu, saj ustvarjajo delovna mesta, prinašajo inovacije ter večje in diverzificirane prihodke za lokalno prebivalstvo, hkrati pa so vir trajnostnih in obnovljivih surovin, in **MENI**, da je nadaljnje izboljšanje odpornosti kmetijstva, gozdarstva in podeželja prednostna naloga pri odzivanju na demografske, gospodarske, podnebne in okoljske izzive; **IZPOSTAVLJA** sposobnost prilagajanja podeželskih območij, s katero se izboljšuje odpornost in zmanjšuje ranljivost zaradi podnebnih sprememb;
23. v zvezi s tem **POZDRAVLJA** ukrepe za izboljšanje načrtovanja rabe zemljišč ter trajnostnega in odpornega kmetovanja ob hkratnem izboljšanju prehranske varnosti, biotske raznovrstnosti, razpoložljivosti vode, zdravja tal, proizvodnje energije iz obnovljivih virov, lokalnih vrednostnih verig in kakovostnih agroživilskih proizvodov;
24. **POUDARJA** pomen izvajanja dolgoročne vizije za podeželska območja v tesnem sodelovanju z državljanji in državljkami na podeželju, spodbujanja večje pozornosti lokalnemu razvoju in inovacijam s pomočjo pametnih vasi, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, regionalnega razvoja ter krepitve teritorialnih pristopov in lokalnih pobud za ustvarjanje novih gospodarskih priložnosti in inovativnih ekosistemov, ter izboljšanje osnovnih storitev in infrastrukture na podeželskih območjih;
25. **POZIVA** vse nacionalne in regionalne uprave, lokalne organe ter vse deležnike in skupnosti, naj sodelujejo in prevzamejo obveznosti v okviru pakta za podeželje ter dejavno prispevajo k ciljem iz sporočila o viziji podeželja in ciljem pakta za podeželje;
26. v zvezi s tem **POUDARJA**, da ima lahko mreženje v okviru pakta za podeželje in mrež SKP ter drugih ustreznih mrež, povezanih s kohezijo, ključno vlogo pri razširjanju in izmenjavi informacij in rezultatov o viziji za podeželje med deležniki na podeželju;
27. **SPODBUJA** države članice, ki se še niso vključile v pakt za podeželje, naj to storijo ter oblikujejo celostne strategije in akcijske načrte na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, da bi se lahko odzivale na izzive, s katerimi se soočajo podeželska območja, in izboljšale priložnosti, ki jih ponujajo;

III. NADALJNJE UKREPANJE

28. UGOTAVLJA, da bi moralo prihodnje financiranje podeželskih območij na ravni EU ter na nacionalni, regionalni in lokalni ravni ustrezno odražati ključno vlogo, ki jo imajo podeželska območja pri odzivanju na gospodarske, okoljske in socialne izzive, s katerimi se soočajo EU in njene države članice, vključno s tistimi, ki so posledica trenutnih geopolitičnih razmer;
29. PRIZNAVA, da je v sedanjih geopolitičnih razmerah potrebna večja odpornost in konkurenčnost podeželskih območij EU, zagotavljanje prehranske varnosti na ravni EU in svetovni ravni v okviru odprte strateške avtonomije prehranskih sistemov Evropske unije ter zmanjšanje zunanje odvisnosti na ključnih področjih, na katerih mora EU vzpostaviti zadostno raven zmogljivosti za zagotavljanje svoje gospodarske in socialne blaginje, kot je trajnostno kmetijstvo, kot je navedeno v izjavi iz Granade;
30. POZDRAVLJA pregled stanja, ki ga je izvedla Komisija, glede ukrepov, izvedenih ali načrtovanih v podpornih shemah za podeželska območja, ki so jih v programskem obdobju 2021–2027 financirale EU in države članice v okviru SKP in skladov kohezijske politike;
31. POUDARJA, da bi bilo treba poleg kohezijske politike, skupne kmetijske politike ter nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost vključiti vse ustrezne politike EU, pri čemer bi morali izboljšati njihovo koherentnost in sinergije, hkrati pa bi morale prispevati ustrezna sredstva za podporo podeželskim območjem;
32. POZIVA Komisijo, naj vzpostavi instrument za spremljanje, da bi ocenili financiranje EU za podporo podeželskim območjem v okviru vseh zadevnih politik in instrumentov EU; PODPIRA vzpostavitev – na začetku vsakega programskega obdobja – postopka za zagotavljanje dopolnjevanja, koherentnosti in sinergij med njimi brez povečanja upravnega bremena in stroškov;

33. POUDARJA, da je treba obstoječe in prihodnje politike in postopke prilagoditi različnim realnostim in potrebam majhnih podeželskih skupnosti, Evropsko komisijo, države članice ter regionalne in lokalne organe pa POZIVA, naj poenostavijo postopke in zahteve za upravičence z omejeno upravno zmogljivostjo, da bi olajšali naložbe z optimalnim črpanjem iz različnih virov EU in nacionalnih virov ter uporabo finančnih instrumentov;
34. POZIVA Komisijo, naj pri pripravi prihodnjega javnega poročila v prvem četrtletju leta 2024 temeljito preuči stališča sozakonodajalcev, vključno s sedanjimi sklepi Sveta in nezakonodajno resolucijo Evropskega parlamenta z dne 13. decembra 2022, ter POUDARJA, da bodo razprave o tem poročilu prispevale k razmisleku o pripravi predlogov za naslednje programsko obdobje;
35. POZIVA Komisijo, naj v tem poročilu zagotovi posodobitev tekočega akcijskega načrta EU za podeželje in sklop razmislekov o možnih usmeritvah za okrepljene podporne ukrepe in financiranje podeželskih območij ter o nadaljnjih korakih, določi možnosti za zagotavljanje nadaljnjih sinergij, doslednosti, koherentnosti in dopolnjevanja med politikami, ki vplivajo na podeželska območja in skupnosti ali jim koristijo, ter za izboljšanje upravljanja na vseh ravneh, ter vključi razmišljanja o bolj ciljno usmerjenem spremljanju dolgoročne vizije za podeželska območja EU ter mehanizmov vrednotenja, vključenih v posodobitve akcijskega načrta EU za podeželje in pakt za podeželje, brez povečanja upravnih bremen in stroškov;
36. POZIVA Komisijo, naj na podlagi prihodnjega pregleda navedene vizije za podeželje razmisli o preoblikovanju tega koncepta v strategijo EU za podeželje s celovitim in prilagodljivim pristopom k reševanju različnih izzivov in raznolikosti na podeželskih območjih EU, pri čemer je treba čim bolj izkoristiti njihov potencial in priložnosti, s sklopom ustreznih in ustreznih kazalnikov in upoštevajoč načela boljšega pravnega urejanja in poenostavitve;
37. POZIVA Komisijo, naj Svetu redno poroča o nadaljnjem ukrepanju v zvezi s temi sklepi.